

## „EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

## „Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.  
za polu leta „ 3.—; „ 4.50  
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

## EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.  
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je m.č.“

## „L' Istria“ in duhovščina.

Glasilo istrskih srditežev, izhajajoče v Poreču, bavi se v novjšem času z duhovščino v občini in prevzvišenim škofom tržaškimi posebe. Vsega dolzega govorenja kratki pomen je ta, da je vladika tržaški posredno kriv poraza, kojega je doživela italijanska stranka povodom zadnjih državnozbornih volitev v zapadnem delu Istre. Poslali so sicer gospoda Vergotinija gori na Dunaj — kakim načinom, vemo vsi — da tam „zastopa“ volilce, koji ga niso volili; ali živo jim je venderle v zavesti, da smo zmagali mi in da so propali oni. Gledé posledic volitvi tej se gospoda nikakor ne varajo — in zato se je zé. Peče jih posebno, dobro vedoče — in to smo vedno trdili tudi mi —, da je v tem pogledu čisto irrelevantno, odslavje-li gospoda doktorja iz zbornice, v kateri sedeti nima nikake pravice, ali pa po čudnih potih nepreračunljive državnozbornske modrosti in strankarskega „pravicoljubja“ poštele odsedi celo šestletno dobo. Mi bi skoro trdili, da bi bile v tem poslednjem slučaju za italijansko stranko posledice še usodepolnejše. Iz povsem zanesljivih poročil posnamemo namreč, da po vsem zapadno-istrskem volilnem okraju vre kakor še nikdar poprej: nevolja radi dogodivše se krivice narašča dan na dan. In ako ljudstvo naše ne zadobi potrebnega zadoščanja — to je: ako se volitev Vergottinijeva ne uniči —, prikipi nevolja izvestno do vrhunca in na tem vrhuncu vzdrži se izvestno tako dolgo, dakler ne pripoznajo vsestranski, da smo mi večina, in oni manjšina in dokler se istina ta ne bode zrcalila vseh deželnih in dotičnih občinskih zastopih. Naj torej državna zbornica gledé omejene volitve ukrene také ali takó, mi nimamo česa izgubiti, nasprotniki pa — vse. S tem smo torej označili silni pomen sedanjega odnošaja mej slovanskim

in italijanskim prebivalstvom Istre. In po vsem tem je jasno, da je položenje italijanske stranke skrajno neugodno.

Zato se pa jezé na vse one, o kojih menijo (opravičeno ali neopravičeno), da so pospešili, da se je stvar za Lahe zelo neugodno zasukala — takó neugodno, da se neugodnejši ni mogla.

Ako bi bili pametni in razsodni, morali bi seveda iskati vzrokov tam, kjer so in prišli bi kmalu do prepričanja, da se razvoj javnih stvari po Istri vrši povsem naravno. Ali oni nočejo videti in počtevati glavnega in odločilnega momenta sedanjega boja: nočejo pripoznati istine o probujeni narodni zavesti mej slovanskim prebivalstvom dežele te. Gospoda italijanska iščejo prav po volunsko vedno in povsod le hujskačev, kojim bi hoteli narovaš zapisati krivdo, da bleščávite culture pojema, dočim je jedini motor, pospešujoč sedanje gibanje mej našo stranko po Istri, oni nepremagljivi čut, koji, ako se užge, nikdar ne zamrje — čut narodne zavesti. Ako bi bili istrski Italijani hladni in pravicoljubni računarji, pripoznali bi brezpogojno važno to istino in vravnali bi potem postopanju svoje.

Seveda ni lahko in treba čvrste moralne sile, da človek pripozna, da je dosedaj govoril le laž, da je slepil vnanji svet ter prikrival resnico. Moralne čednosti pravicoljubja in spoznavanja samega sebe pa nasprotniki naši nimajo ter prav po otročje kažejo s prstom danes na tega jutri na onega, kojemu bi hoteli naprtiti krivdo na njih propadanju, koje propadanje pa je zakrivila na jedni strani njih lastna neopravičena gospodoželjnost, na drugi strani pa istina, da je politička njih kvaliteta najnižje vrste, ne odgovarjajoča zahtevam vladajoče stranke.

Uprizorili so torej strasten lov na vse one, o kojih slutijo, da jim niso naklonjeni — in mej temi nesrečnimi je tudi veliki del istrske duhovščine. A

pušice njih ne lete samo na nižjo duhovščino, ampak naperili so jih v prvi vrsti proti škofoma goriskemu in tržaškemu. Duhovščini očitajo, da je pri volitvah strastno agitovala za našo stranko, škofoma pa, da je le vzgoja po semeniščih kriva: 1. da je duhovščina taka kakorana je: netolerantna, strastna in pristranska in 2. da ni mladega naraščaja mej italijansko duhovščino. „Istria“ nam pripoveduje grozne reči. Življenje italijanskega mladeniča v kakem semenišču je pravo mučeništvo: vse ga prezira, vse ga sovraži in slovanski bogoslovci ga kar duše so svojo narodno srditostjo. Semenišča naša da izpolnjujejo le jeden del svoje naloge: da namreč poučujejo bogoslovce v dogmatiki, teologiji, moráli in tolmačenju svetega pisma. Druzega dela svojega namena pa nikakor ne izpolnjujejo. In ta drugi del bi bil, plemeniti pamet in srce mladeničev duševnim uplivanjem, molitvijo, dojanji krščanskega usmiljenja itd.

Kot lajikom ni nam znana vredba semenišč; zato tudi ne moremo pobijati trditve poroškega glasila. To tudi ni naš namen; tem manje, ker vemo, da se bodo vedeli kompetentni krogi sami braniti. Pač pa hočemo na kratko povedati: 1.) zakaj stoji velik del istrske duhovščine v naših vrstah, in 2.) zakaj ni mladega naraščaja mej italijansko duhovščino.

Mej izobraženimi ljudmi je navada, da se spoštuje tudi nasprotno menenje. Ako to pravilo velja v občini, velja še posebej gledé duhovščine, koja predstavlja z učiteljstvom vred kulturni element mej maso ljudstva. S tem pa nočemo trditi, da bi se duhovščine ja vno delo vanje sploh ne smelo kritikovati. O, kaj še: kdor se poda v javnost, podvreči se mora javni sodbi. Ali sodba ta bódi objektivna in dostojna, kakorano smo dolžni tako važnemu stanu, kakorán je duhovski. In tudi to bi človek odpustil, ako pade ostra in morda malo robata beseda proti temu

ali onemu članu tega stanu, ali obojati moramo najostrejše pavšalno zasramovanje in sumničenje vse duhovščine.

Tako pa delajo gospoda Italijani gledé vse duhovščine, koja ne prisega na njihov program „idealov“. Izjeme so sila redke. Način kakor pišejo laški listi proti duhovščini ni več kritika, oprta na fakta in naperjena proti pojedincem, ki so se morda na kateri-koli način „zagrešili“. Ampak tej kritiki je namen povsem jasen: spraviti duhovščino ob vso veljavo mej našim ljudstvom. Kako se to piše! — Duhovščina je izvor vse hudobije; ona zapeljuje ljudstvo; je kviri; vnema v njem strasti, provzroča najhujše zlo v deželi itd. Gospoda nasprotniki brijejo norce iz stanu, kojega bi morali vsaj nekoliko spoštovati že z czirom na vzvišeni mu poklic. Posledice temu početju kažejo se nam dan na dan. Po nekaterih krajih Istre zasramujejo duhovnika, če se le na ulici prikaže; povodom zadnje državnozbornske volitve skrivati so se morali vse čeniki naši po hlevih, da jih polična sodrga ni insultovala; besedi p... di un prete, preti, pretazzi — to so kar navadne stereotipne fraze. Tako herostrasko početje ni nevarno le duhovskemu stanu, ampak obrnjeno je proti instituciji sami — proti veri. In potem se pa čudijo, da jim je duhovščina istrska hrbet obrnila! Kako bi ne?! Vsaj je to dolžna sam. sebi in sveti stvari, koji služi.

Nasprotna gospoda hočejo s tem nekako opravičiti postopanje svoje, da trdó, da duhovniku je dolžnost držati se cerkve ne pa mešati se v politiko in v narodne boje. No, na to zahtevanje italijanske gospode je kaj lahko odgovoriti. Duhovnik, ki se tako daleč spozabi, da zanemarja dolžnosti svojega stanu politikovanju na prid, je gotovo graje vreden in mi bi bili prvi, ki bi protestovali proti takemu početju. Ako se z duhovnika nazori ne strinjamo, smemo te nazore pobijati. Ali

## PODLISTEK.

## Zadnje pismo.

Spisal J. Piano.

I.

„Spominjajočega se srečnih dni v svoji mladosti zapusté me za trenutek temne misli na prestano gorje, došlo mi iz brezumne a strastne ljubezni. Človek ne oziraj se previsoko, sicer padeš in konec je sreči!“

Tako je nekega dne govoril prijatelj moj: ljubeznivi starček, ko sva sedela v lični lopi malega, pa okusno vredjenega vrta, razprostirajočega se tik bele hišice, katere snaga in čistost je kazala pridno gospodinjjo in najboljšega gospodarja. Vendar si ne smemo tu misliti dveh zakonskih, ampak le gospodarja in pa nekoliko klepetuljasto Katroo, služkinjo njegovo. katera pa je imela radi večletne službe vso oblast v hiši. Včasih je tudi mene prav počteno oštela, sosebno ob deževnem vremenu, češ, prinesel pa mi je zopet vse polno blata ta vojaški nebodigatreba.

Ko pa me je tako oštela, namignil mi je vsakokrat g. B., da sem jej tu jaz kako povedal in začela se je smejati in bila sva zopet dobra.

Spoznala sva se z g. B. prav po naključbi in sicer, ko smo nekega dne mané-

vrirali mimo njegove hiše. Prisiljen sem bil iskati skrivališča v njegovem vrtu in naletel sem nanj, proseč ga, naj ne bode hud radi moje predrznosti. Odgovoril mi je prav prijazno ter pravil, da je bil tudi on vojak. Da-si bi ga bil rad poslušal, poslovil sem se hitro, kajti tromba me je klicala; toda na njega povabilo obljubil sem mu, da ga v kratkem obiščem. Stori sem to često, a vsakokrat me je zopet vabil, takó, da sem bil skoraj vsakdanji gost njegov. Kako lepo, kako zanimivo je znal dopovedati različne stvari; kako lepo mi je raztolmačil marsikaj, kar doslej nisem pojmlil!

Ljubil sem dobrega starčka in bolelo me je, zapazivšega, da čestokrat vzdihuje in da se mu čestokrat utrne solza raz oko.

Radoveden sem bil, kaj mu tare dušo in rad bi ga bil prosil, naj mi to razodene in pove. Ali naravnost ga vprašati si nisem upal; ko sem pa pogovor tako zasukal, da bi prišla na to, se je umikal in izogibal z vso prirojeno mu zgovornostjo. Celó o prejšnjem svojem življenju mi ni povedal nič gotovega; vedel sem samo, da živi tu že petindvajsetlet ter da mu zvesta služkinja opravlja od prvega dne vsa dela v hiši.

Zadnji popoldan mojega bivanja v

T... hotel sem porabiti v to, da na vsak način kaj več izvem o njega prejšnjem življenju, ker menil sem, da že jutri odidem na velike vaje in Bog vé ali ga sploh še kedaj vidim. Dospevšemu tja ni mi prišel nasproti kakor po navadi in hišina mi vsa žalostna pove, da je gospod gori v sobi ter da naj grem k njemu.

Najdem ga slonečega na blazini in težko sôpečega. Pozdravim ga, na kar mi odgovori: „Veseli me, da ste prišli, predno se ločiva — morda za zmiraj; vsaj veste, kako minljivo je vse na svetu, da ima vsaka stvar svoj začetek in svoj konec. Tako upam tudi jaz, da se v kratkem rešim trpljenja. Prosim Vas, da me ohranite v prijetnem spominu; mislite si, da ste poznali kedaj človeka, katerega je nesreča pregnjala skozi vse njega življenje. Tudi jaz bil sem nekaj srečen, a veselje bilo mi je le kratko. In še za to malo pokorim se ves ostali del življenja. Pa kaj bi prepovedoval, vsaj si lahko mi-lite: ljubil sem in bil sem ljubljen!“

V naročju njenem pozabil sem na ves svet, bil sem presrečen. A koliko gorjá naložila mi je ta ljubezen: uničila mi je zlato bodočnost, pogubila tudi njo ter jo položila v prerani grob. Telebnil sem raz vrhunc sreče v propad bolesti.\*

Kakó zamolklo so mu donele besede iz ust! Poznalo se mu je, koliko trpi. Sedaj pridem še jaz s prošnjo naj bi me seznanil se svojim življenjem! In vender mi je obljubil, da mi v pismu ugodí želji moji. Ko si podava roke v slovo, mi reče: „Živite srečneje, nego sem živel jaz; naj vas Bog ne udari tako hudo, kakor je mene!“ To so bile zadnje besede, katere sem slišal iz njegovih ust.

Bil sem že štirinajst dni v svoji novi postaji in še vedne ni bilo nič slišati o njem. Stori sem mu že veliko krivico misleč, da je pozabil name. Vendar motil sem se.

Ravno ko premišlujem o njegovem čudnem govorjenju, mi je bilo naznanjeno, da želi nekdo z menoj govoriti. Stopim pred vojašnico. Tu mi pride naproti nepoznan človek velikim listom v roki. Po kratkem pozdravu reče: „To vam pošilja pred dvema dnevi umrlí prijatelj!“

„Kdo, kateri?“ hočem zvedeti kar v eni sapi.

— Vaš prijatelj B. v T.

O revež, slutil sem tvoj bližnji konec, zakaj nisem bil pri tebi! Zakaj mi ni bilo dano zatisniti ti oči, ko si vzdihnil blago dušo. Teško mi je bilo pri srci in želel

## Politični pregled.

### Notranje dežela.

krivično bi bilo zahtevati, da se duhovnik sploh ne vtikaj v političke zadeve. Duhovnik je državljani kakor vsakdo drugi; kar je dovoljeno vsakemu drugemu, to mora biti dovoljeno tudi njemu. Kdor drugače misli, ni svobodnjak; in kdor bi hotel duhovščini siloma kratiti državljanske pravice, ta je brezvesten nasilnik. Toliko o politikovanju sploh. Kar se pa tiče borbe za narodna prava, bilo bi še absurdnejše, ako bi zahtevali, da duhovnik zatre v srci svojemu najnaravnejši mej vsemi čuti — ljubezen do rodu, katerega sin je. Zahtevanje tako je nečloveško in duhovnik brez ljubezni do svojega naroda ni pravi duhovnik, ni prijatelj ljudstva.

Ako bi šlo po volji italijanske gospode, imela bi duhovščina ekzistencijo, nedostojno izobraženega človeka; degradovana bi bila do golih ničel. Zato pa bi neki kranjski gospodi svetovali, da dobro premisli, kaj dela; kajti duhovščina, zapustivša naroda težnje ali morda celo nasprotujoča težnjam tem, izgubila bi izvestno polovico svoje veljave. Torej ne pravi prijatelj, ampak nesrečni svetovalec so oni, ki priporočajo nekak katoliški kozmopolizem.

Istreka duhovščina zaveda se živo — hvala in čast jej na tem! — vsega tega, kar smo rekli. Sad poštenega nje delovanja je očeviden: kakor jo sovraži sodrga, toliko bolj jo spoštuje pošteno, nepokvarjeno ljudstvo; veljava nje narašča od dne do dne. Postala je v pravem pomenu besede voditeljica naroda; voditeljica do večnega in posvetnega blaga. In to peče nasprotnike in njih poreško glasilo. Degradovati so hoteli duhovščino, ali efekt njih nastojanju je uprav nasproten njih željam. Vidite torej gospoda nasprotniki: ne vzgoja po semeniških in ne brezbriznost škofov je kriva, ampak vi sami ste krivi, da vam je duhovščina tako nasprotna. Da ste vi postopali žnjo, kakor je dolžnost izobraženemu človeku, bilo bi morda marsikaj drugače. Kar ste sami izvali, to imate.

Iz tega pa sledi sam po sebi odgovor na drugo vprašanje: zakaj ni mladega naraščaja mej italijansko duhovščino? Ali gospoda, kako hočete da se v prsih mladeniča vname veselje do tega stanu, ako od nožnejše svoje dobe ne čuje o njem družega, nego zasramovanja? Ako bi tudi mladenič čutil v sebi poklic za ta sveti stan, vdušite mu ga vi z besnim svojim postopanjem.

To je res: pomanjkanje dobre duhovščine postane vam danes ali jutri velika nevarnost. Ali blizajočo nevarnost zakrivili ste sami in nikdo drugi! Basta!

—t—

sem si samote. Solza se mi je utrlila raz oko.

Kmalo bi bil pozabil, da imam listek v roki. Hlastno ga odprem ter počnem čitati. Ali dalje ko sem čital, manje sem umel. Pričeti sem moral s kraja. List se glasi: Ljubljani mi prijatelj!

Dovolite mi, da izpolnim svojo obljubo. Sedaj ko stojim na robu groba in upam, da v kratkih urah zapustim svet, ni mi hudo. Jaz zaničujem svet iz dna svoje duše. Ne želim si, da bi se me kdo spominjal. Kakor razpade truplo v prah, tako naj izgine tudi moje ime.

Vam pa, dragi moj, hočem opisati mojo preteklost; učite se iz nje, kam dovede človeka strast. Zanašajoč se, da me ne bodete krivo sodili, povedati vam hočem, kaj mi je grenilo življenja dni.

V hišici, kjer sem z Vami preživel nekoliko prijetnih ur, zagledal sem luč sveta; tu sem preživel najlepše dni svoje mladosti. Tu sem pa tudi prestal najhujšo bôl ter tu bôdi tudi konec mojemu življenju.

Vem, da Vam so še v spominu moji mnogobrojni vzdih, posebno takrat, ko sva zrla pri oknu na nasproti stoječo palačo: kraj začetka nesreče moje.

(Dalje prihodnjič).

Iz državnega zbora. Združenje Poljakov z levičarji dognana stvar! Tako čitamo v ljubljanskega „Slovenca“ dunajskem poročilu. V seji adrese komisije dne 30. aprila zahtevali so namreč poslanci dr. Kaizl, princ Schwarzenberg in kanonik Klun, da vlada jemlje enak ozir na razvoj drugih večjih mest, kakoršnega jemlje na mesto dunajsko. Kanonik Klun je osobito poudarjal potrebo, da se vravna Ljubljana in osuši ljubljansko močvirje, katerega dela pa ne moreta izvršiti dežela in mesto sama, ampak trebata tudi državne podpore. Ako se torej adresa spominja mesta dunajskega, spominja naj se zajedno tudi drugih mest. Ali temu predlogu uprli so se levičarji in ljubeznjivi Poljaki.

„Slovenec“ se sicer kmalu potolaži češ, vsaj se je prijateljstvo Poljakov z levičarji razbilo koj družega dne, ko je prišel na vrsto Plenarja predlog o šolstvu. (O tem predlogu govorili smo zadnjič. Op. ure.) Ali gospodje, vse prav in lepo. Vprašamo vas pa, kaj nam hasne zaveznik, o kojem danes ne vemo, kako bode jutri glasoval; čemu nam je prijatelj, na katerega se ne moremo nikdar zanašati mirno vestjo; kako ceno ima sobojevnik, ki gre danes z mano, jutri pa — z nasprotnikom!

V isti seji adrese komisije nasvetoval je posl. Šuklje naslednji dodatek: „K sredstvom za pospeševanje blagostanja dežel in za doseg in uviditev narodnega miru je brez dvoma pristevati uresničenje avstrijskim narodom v temeljnih zakonih zagotovljene ravnopravnosti. Najavestivejši udani poslanci z živahnim veseljem pozdravljajo na to ozirajoče se besede Vašega Veličanstva in z njim združujejo trdno upanje, da bode vlada v polni meri zadostovala dotičnim določbam temeljnih državnih zakonov.“ Dodatek ta so podpisali razni govorniki. Toda zaman so bile njihove prošnje: Poljaki so se mu odločno vprli. Ali tudi tu je „Slovenec“ poročevalec nepoboljšljiv optimist: nadeja se še vedno, da se Poljaki poboljšajo.

V seji dne 1. maja razpravljal je državni zbor o premembi volilnega reda, katero zahtevajo — kakor smo že poročali — prodlogi Tilšerja, Plenarja, Fürnkranza, Gessmanna Jaxa in Trola. — Dr. Ferjančič je že dovršil svoje poročilo o gospodu Vergottinija volitvi. Volilna uradna pisma ostanejo poslancem na ogled skozi 14 dni, da se vsakdo lahko prepriča, kakih sredstev se je posluževala italijanska stranka. Kakor poizvemo iz poročil, došlih nam z Dunaja, je velika večina poslancev menenja, da se volitev ta mora uničiti. Gospoda se jezé, da je uprav Ferjančič — ta „italijanofob“ — poročevalec v tej zadevi. Seveda: Vergottini sam, ali morda Rizzi naj bi poročal, potem bi bili že zadovoljni. Dá, dá, gospoda italijanska, minuli so časi, ko ste počenjali, kar ste hoteli!

Proračunski odtsek je tudi že pričel svoja posvetovanja. Pri tej priliki opozarjal je poslanec Šuklje na nedostatnosti pri višjem sodišči graškem gledé slovenskega uradovanja. Konstatiral je tudi žalostno istino, da gre slovensko uradovanje, izvzemši deželo Kranjsko, rakovo pot. Justični minister grof Schönborn je odgovarjal, da se pri nameščenju uradnikov za okrožje graškega in tržaškega višjega sodišča zmirom ozira na jezikovne potrebe in da jim želi kolikor mogoče ustrezati. To pa ni vselej lahko; najlaglje gre na Kranjskem, težje na južnem Štajerskem in Koroškem, najtežavneje na Primorskem, kjer je treba dostikrat znati štiri jezike. Vprašanje, ali naj se razsodbe prevajajo od višjih ali od okrajnih sodišč, se konečno zdaj še ne dá rešiti, zagotavlja pa, da se prav resno peča s to rečjo. Grof Schönborn je tudi pozneje odgovarjal, da prosi, naj se mu raznani vsak

slučaj, v katerem se prezirajo jezikovne odrebe, in štel si bo v dolžnost, izraženim željam ustrezati in reč odpraviti.

V seji tega odtoka dne 5. maja izjavil je minister za deželno brambo, da pri vojcah ne poznajo jezikovnega vprašanja. Spoznavanje in uporabljavanje različnih jezikov pospešuje se enakomerno in brez kakoršnega-koli nasprotstva. Polanec Stalitz se pritožuje, da trgovska mornarica izumira ter bi želel posebne banke za gradenje ladij in za paroplovbo. Trgovinski minister se sklicuje na to, da da so novi parniki davkov prosti. Gosp. minister skrbi osobito za pospeševanje lokalne paroplovbe. Subvencije za poštno službo znašajo na leto 66.000 gl.

### Vnanje države.

Dne 2. maja dovršila se je v Geestemünde ožja volitev za nemški državni zbor mej Bismarckom in socialistom Schmalfeldom. Bismarck je bil izvoljen 10.544 glasovi, Schmalfeld jih je dobil 5486. Ne ve se pa, ali misli Bismarck in kedaj izvrševati svoj mandat. Odlični krogi berlinski menijo, da pride Bismarck še le v jeseni v državni zbor, ko bodo obravnavali o trgovinski pogodbi.

Dan 3. maja 1791 je velepomemben v zgodovini naroda poljskega. Tega dne je poljski kralj v Varšavi prostovoljno prisegel na novo konstitucijo. Ustava ta naj bi bila zopet ojačila poljsko državo. Želja ta se sicer ni izpolnila, kajti državo poljsko so dve leti pozneje v drugič razdelili in je leta 1795 povsem izginila se zemljevid evropskega ali narod poljski je vender-le ponosen na zgodovinski ta dogodek. S konstitucijo z dne 3. maja 1791 zadobil je narod poljski političke pravice, za koje so morali drugi narodi v poznejših letih še-le kri prelivati. Spomin gori omenjenega zgodovinsko-važnega dne slavi sicer narod poljski vsako leto, letos — ob stoletnici — pa še posebno.

Poslanska zbornica italijanska obravnava o dohodkih 1. maja. Ministrski predsednik Rudini zahteva, da zbornica odobri postopanje vlade. Potem so vsprejeli dotični „dnevni red“. Prvi del, ki govori o armadi, vsprejeli so skoro jednoglasno; drugi del pa, ki izreka zaupanje vladi, z 235 proti 113 glasom.

Tudi v francoski poslanski zbornici interpeloval je Dumay o dogodbih 1. maja. Minister Constans zagovarjal je naredbe vlade. Bulanzist Roche imenoval je Constansa morilca. Radi tega vsklika izključila ga je zbornica začasno. Zbornica vsprejela je potem 368 proti 172 glasom po vladi odobreni „dnevni red“, v kojem se izreka jednake simpatije do delavcev in do armade in v kojim izraža zbornica trdno voljo mirnim potem zadovoljiti zahtevam delavcev.

Grška kraljčina Sofija, sestra nemškega cesarja, prestopila je dne 2. t. m. k pravoslavni veri. V proslavo tega dogodka, darovala se je po vsem Grškem služba božja. Vesti iz Atene trdijo da je ta korak storila iz lastnega nagiba ter utemeljuje to trditev s tem, da je kralj Jurij še vedno evangelik, da si kraljuje Grški že 26 let.

## DOPISI.

Iz Šmarje pri Kopru, dne 13. aprila. [Izv. dop.] Gospod urednik, dovolite mi, da se tudi jaz dotaknem volitev volilnih mož, koje so se vršile v Pomjanu dne 23. in 24. februarja t. l. in Vam povem, kako so hoteli po nasprotnikih najeti mešetarji naše ljudi siliti, da bi glasovali za nasprotniške kandidate. Da ne bi šli naši ljudje na volišče, hotel jih je naš kapovila s tem motiti, da je zmaga njim gotova; pristavil je še, da so tudi v Dekanih ia po večini občin koperskega okraja zmage gotovi. Neki M. je pa kar rekel, da zmaga tista stranka, koja ima največ denarja. Ako me jutri

vidite iti v Pomjan, vedite, da sem za to boljše plačan, nego vsak doktor; plačilo dobim pa poprej, kakor jo dobivajo — nesramne ženske. Nasprotniki naši so se bahali, da jim je tako ogromna večina gotova, da bodo glasove še nam lahko prodajali. Mi pa smo jim odgovorili, da se hočemo boriti do zadnjega.

Napočil je dan volitve. Skozi našo vas drdrale so kočija za kočijo — lepa vrsta jih je bilo. V kočijah pa je sedela koperska gospoda. Videče hiteti vse te strastne agitatorje na volišče, preletal nas je strah, da propademo. Ali sklep naš bil je nezrušljiv, da se jim ne vdamo do zadnjega.

Okoli 9. ure pričela je volitev. Dva iz naše vasi postavili smo pred vrata sobe, kjer je bila volilna komisija, da zapisujeta naše in nasprotniške glasove. In tako smo vedeli vsak trenotek, kako stojimo.

Prvi dan imeli smo večino 70 glasov. Vračajoči se koperski gospodi videlo se je na obrazu, kako so poparjeni. Družega dne prišla je zopet dolga vrsta kočij. Srdito so gledali okoli sebe, mi pa smo vedeli, da nas čaka hud dan. In agitacija bila je res silna, kajti nasprotniki, videči, kako daleč so prvi dan zaostali, prigovarjali so na vse mogoče načine našim volilcem, da volijo žnjimi. Necega našega volilca premotili so s tem, da so mu pretili s „peticijonom“. Koperska gospoda vprašali so našega S., koliko volilcev ima še doma? Ta jim odgovori: 70; v resnici pa jih je bilo samo šest. Hitro se vpregli kočije in hajd po-nje! Pripeljali so jednega 83 letnega starčka, kateri jim je dolžan.

Simonu Krevatinu ponujali so 20 gl., da gre žnjimi, ali ni se jim udal. Antonu Krevatinu ponujali so 5 gl., ali ta jim je odgovoril, da niti za 20 ne gre.

Nekemu volilcu ponujali so 15 gl., a ta si je mislil, da mu dajo še več, ako bo sila in ni šel. Ko pri vseh teh niso nič opravili, prišli so hoteli Ivana Škrjanca, da gre žnjimi. Krik je privabil tudi naše ljudi, koji so vprašali znanega koperskega gospoda, kaj tu išče. Porogljivo jim je odgovoril, da je prišel na divertiment. Ker pa so nasprotni mešetarji tega volilca za roki vlekli, postavil se je jeden naših z vilami po robu. Potem so ga izpustili in zbežali preklinjajoč.

Volitve so se končale dna 25. februarja, zmaga pa je bila naša. Prepevajoči „Huj Slovenci“ vračali smo se na dom. Nek nasprotnik iz Gažona jokal se je na izgubi ter brisal si solzne oči.

Še nekaj. Naši občinski odborniki dovolili so v seji 120 gl. za ljudsko štetje. G. tajniku se je pa to premalo zdelo in res so mu v občinski seji dne 9. pr. m. dovolili še 30 gl. Proti tej zahtevi so sicer glasovali dva iz Šmarje, eden iz Pomjana in trije iz Truš, ali večina onih je zmagala. Kmalu bomo imeli volitve za novi občinski odbor. Glejmo, da si izberemo skrbne in varčne odbornike! Kakor si posteljemo, tako bomo ležali.

Priprost kmet.

## Različne vesti.

Njeg. Veličanstvo dojde dne 22. t. m. na Reko k velikim vajem mornarice. Mesto se pripravlja za slovesen vsprejem. Na večer istega dne je bakljada in sijajna predstava v gledališči. Dne 24. istega meseca podá se Njeg. Veličanstvo v Opatijo in od todi v Dalmacijo.

Došel je dne 3. t. m. v Trst nadvojvoda Viljem. Nadvojvoda je general konjice in višji nadzornik topničarstva. Dne 4. t. m. odpeljal se je v Gorico.

Osobna vest. Iz Belegrada brzojavljajo, da dospe v kratkem v Trst ministereki predsednik Pašić. Od tu se poda na daljše zabavno potovanje.

Iz odbora polit. društva „Edinost“. Ker se je g. Ivan Nabergoj odpovedal časti I. podpredsednika, izvolil je odbor v

v svoji zadnji seji g. A. Trudna I. in gosp. Alojzija Goriupa II. podpredsednikom.

**Umetnost.** V prodajalnici g. Scholliana je na ogled krasna portretna slika gospe našega rodoljuba, g. Ivana Šabca. Slikal jo je g. Barison. Tukajanja „Adria“ trdi, da najostrejši kritik ne bi mogel sliki tej česa očitati.

**Kdo je torej kriv?** V „Slov. Narodu“ čitamo neko „poslano“ velepoštovanega dr. Ferjančiča, koje trdi, da ni opravičeno, kar „podtikamo“ g. posl. Klunu v zadevi izbiranja kandidatov za proračunski odsek. Dobro: zabeležimo torej, da veleč. g. Klun ni kriv; sedaj pa smo vzlic temu še vedno na istem mestu, kjer smo bili: kdo je kriv?!

**Za slovensko vzajemnost.** List „Branik“ se pritožuje, da se Slovani v Ogrski, da-si jih je dobra tretjina, puste raznarodovati. Madjari jih smatrajo za dober material, iz kojega je moči vse narediti. Madjari prejeli so od Slovanov kulturo, običaje in celo jezik, sedaj pa bi hoteli te slovenske narode pretvoriti v Madjare. Odvisno je od družih Slovanov, da se v bodoče to ne bode dogajalo. Slovenska probujena narodna zavest in njih za madjarsko ni za las ne zaostajajoča kultura, mogli bi biti trdna zapreka madjarskim nastojanjem. Probujena zavest zahteva vzajemnosti. List ta hvali češko novinarstvo, koje je v zadnjem času svetu pokazalo v pravem svitu madjarske namene, ter želi, da bi Hrvatje in Slovenci v državnem zboru vzajemno branili prava svoja. Tem načinom bi se udušil partikularizem, toli škodljiv slovenski stvari. Posledica partikularizmu je bila taka, da smatrajo pojedine Slovence dobrim „založajem“, kojega pohrustajo pri prvi ugodni priliki.

**Svoji k svojim!** Piše se nam; Slovenci imamo gotovo veliko svojih trgovcev v mestu, toda slovenskih napisov imamo jako malo. Menda so preplašljivi. Človeka res veseli, ako pogleda na veliki slovenski napis gosp. Ivana Preloga (via molin a vento). Tu dobiš vsake vrste jestvin po jako pošteni cenah in tudi postrežba je tu uljudna in točna. Meščani in okoličani — osobito pa Bršičke morale bi le tu kupovati potrebno moko. Ne podpirajmo tistih trgovcev, ki so le od nas obogateli, a vender vedno trdijo, da njim Slovenci nič ne dajo; v njih družinah se ne čuje družega, kakor ščavo di qua in ščavo di la in po njih sobah vise podobe italijanskih velikašev. Torej, Slovenci in Slovenke, premislimo dobro, h komu gremo kupovat! Podpirajmo se vzajemno, dobiček bo nas vseh!

**Za družbo sv. Cirila in Metoda v Tratu** darovali so gospa Metlikovič 40 kr., gospodičina Jugović 20 kr., gg. I. U. 40 kr., Josip Urbančič 20 kr., J. L. 20 kr.

**Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Grotl.** oziroma za otroški vrt v Rojanu, darovali so botri in botre o priliki krata „Vladimira“ 8 gl. — Poslal je poznani Nabrežinski rodoljub I. N. Resman 2 gl. Od te svote so darovali Sežanski in Komenski dejanjski rodoljubi pri slovesu „vrlega moža“ g. barona C., 1 gl. 50 kr.; drugo je dodal označeni gospod sam.

**Vabilo.** Častite ude in udinje „Delalskega podpornega društva“ vabita podpisana, da se izvole udeležiti shoda, ki bode v nedeljo dne 10. t. m. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

**Ivan Hvastja,** Andrej Švagel, načelnik. tajnik.

**Za VI. župno cerkev** nabralo se je dosedaj 27.510 gl. 76 kr. Nadaljne prispevke vsprejemajo stavbeni odbor, škofijska pisarna in vsi gg. župniki cele škofije.

**Iz Rocola** se nam piše: Te dni bila so pri nas posvetovanja za ustanovitev novega pevskega društva. Zadnje seje udeležilo se je 30 ukaželjnih mladeničev, ki so se upisali kot delujoči udje. Pri tej seji prečitala in pretresala so se pravila, ter se je sklenilo, napraviti osnovni shod

že prihodnjo nedeljo. V vsaki seji počastil nas je tudi g. Iv. M. Klun, vrl rodoljub, ki ne zamudi nikdar prilike, pripravljati nas na narodno delo ter je v zadnji seji v polnoštevilnosti občinstva še posebej poudarjal potrebo narodnega probujenja v II. volilnem okraju. Postaviti hočemo v II. okraju novo trdnjavo proti sovražnemu navalu na čast vsej ostali okolici in narodu slovenskemu. In Vi Barkovljani, Rojančani itd., ki ste nam očitali narodno spanje (in imeli ste prav), evo vam: sedaj stojimo tudi mi v vaši armadi, ter braniti hočemo z enakim orožjem naše narodne pravice, koje nam pripadajo v konstitucijski državi, ali žalibog, se nam dosedaj ne dele.

Today v nedeljo, dne 10. t. m. ob 5. popol. imamo osnovni shod v gostilni pri lovcu. Slavno občinstvo iz mesta prosimo uljudno, da ne zamudi nas počastiti s svojim pohodom.

**Iz spodnje okolice** se nam piše: Bavečega se v nedeljo dne 3. t. m. v Rojanu, užalilo me je videčega, kaj nam je vse prinesla poznana sloveča kultura v to naše predmestje. V par zloglasnih tamošnjih krčmah bilo je kar našlačenega tam navadnega občinstva. Tu je navadno plešišče nižjih slojev ljudstva. Žal, da tu-sem zahaja tudi nekaj deklet. Videčemu naša domača domača dekleta na takih plešiščih, vrteča se v neznojni gnučji ljudstva mora se vsakemu domačemu rodoljubu kar studiti! Iz jedne teh krčem pripodil se je kakih 12—14 let star deček tako pijan, da se je zvalil po tleh! Drugi, večji dečki poskušali so ga spraviti domov, a ta je klel in kričal „v kulturnem jeziku“ in branil se večjih tovarišev. In ta deček, sin domačih okoličanskih starišev, ta 12 letni deček, napil se je v družbi poznanih žensk! Kam pridemo, ako bo naš življ v predmestjih moralno in narodno tako propadal?! Rojanskim starišem pa je priporočati, naj čuvajo svoje otroke in dotičnim rodoljubom je priporočati, naj uporabijo vplivno svojo besedo, da ne bodo obiskovale domača dekleta enakih krčem!

**Iz Škrbine** se nam piše: Prav veseli me, da vam morem poročati, da v tukajšnjem bralnem društvu prav pridno čitajo mladeniči in možje. Pohvaliti moramo našega organista, ali prosili bi ga iskreno, da nam osnuje pevsko društvo. To bi nam bilo v veliko korist in narodno vspodbujanje. Glede na predstoječe občinske volitve svetovali bi, da si izberemo prave može, koji bi bili vsej občini v izgled; može, ki bi bili slični prejšnjemu županu, vrlemu I. P. Ta mož je za občino veliko dobrega storil; razdelil nam je nekaj pašnika, popravil nam je vse vodnjake in ceste; proti sv. Mihaelu zravnal je cesto, ki je bila strašno nevarna; slednjič si je z velikanskimi orgljami postavil lep spominok. Takih mož potrebujemo!

**Družba belega križa.** Družba ta obstoji na Dunaji že 9 let. Namen društvu je patrijično-človekoljuben: da snuje zdravilnice za člane vojske, mornarice, deželne brambe in gojence vojaških vzgojevališč, odnosno, da jim po zdravstvih preskrbljuje brezplačna mesta. Pod pokroviteljstvom gosp. namestnika, viteza Rinaldinija, osnovala se je v Tratu podružnica tega društva. Odbor društva, kojemu predseduje Friderik vitez Pollini, vabi vse avstrijske domoljube, da pristopijo domoljubnemu temu društvu.

**Ljudsko štetje v Srbiji.** Cela Srbija ima 2.166.551 prebivalcev. Od leta 1884. pomnožilo se je prebivalstvo za 13.92 odstotkov. Glavno mesto Beligrad imelo je leta 1884. 35.483 prebivalcev, 1. januarja 1891. pa 54.458 — toraj za 40-10 odstotkov več.

**Letina.** V državnem zboru nemškem izrazil se je minister Böttcher: „Nade glede letošnje letine po vsem svetu niso slabe in so se osobito v zadnjih dneh zboljšale. Ne ve se sicer še koliko žita bode na razpolago, toda nadejati se je, da bode množina zadostna.“ — Mi bi bili gospodu

nemškemu ministru jako hvaležni na njega zatrdilih, ako ne bi videli, da ti gospodje vsekar opazujejo svet preoptimističnimi naočniki.

**Nesreča.** Krčmar Ivan Dakovič imel je posla na parniku „Imperator“. Po nesreči se mu izpodtakne in revež teledne skozi jedno odprtino v globino ladje. Poškodoval se je močno; pretresel si je možgane ter mu je kri vrela iz nosa in oči. Prenesli so ga v bolnico.

**Obesil se je** v svojem stanovanju težak Anton Pečenko. Bil je 53 let star in oče trem otrokom. Usmrtil se je menda zato, ker je izgubil službo.

**„Slovenskega Sveta“** 6. številka ima naslednjo vsebino: 1. Odlaganje. 2. Slovani v državnem zboru. 3. O kritiki dra. Mahnič. 4. Moravski ornament. 5. Ruske drobtinice. 6. Elegija. 7. Njiva. 8. Jedna knjiga i dva koledarja. 9. Drobiž. 10. Oglad po slovenskem svetu. 11. Književnost.

**„Dom in Svet“.** Tega lista 5. zvezek ima naslednjo vsebino: 1. Dr. Janez Gogola, ustanovnik „Marijanišča“. Sp. — c—. 2. Divje deklice. H. A. H. 3. Gostačeva Piše P. 4. Podobe iz naroda II. V uboštvi. Spisal Slavoljub Dobrávec. 5. Človeška srca. Sp. Krasjanin. 6. V babilonski sužnosti. (Po 136. psalmu). Zl. A. H. 7. Vrba Zl. I. ek. 8. Prazgodovinske izkopine po Slovenskem. Priredil V. S. 9. Sv. Lucija na Primorskem kot prezgodovinsko grobišče. Spisal A. C. 10. Lepota v prirodi. Spisal Severus. 11. Triolet X—XII. Zl. M. O. 12. Spomini s Planin. II. Planincu. Zl. A. M. 13. Poperki staroslovenski. Piše P. Ladoslav. 14. Tvar in lik. Spisal — s—. 15. Zjutraj Zl. M. O. 16. Porabne misli o slovenščini v govoru in pismu. Piše F. S. Lekše. 17. „Ruska biblioteka“ in naši prevodi slovenskih izvirkov. Spisal V. B. 18. Doma in po svetu. Pregled prosvetnega gibanja narodov. Glavna seja društva sv. Jeronima. O srbskem slovtvu leta 1890. „Matica Slovenska“. 19. „Ave Marija“. Zl. A. K. 20. Slovtvo. 21. Raznoterosti.

**„Ljubljanski Zvon“** prinaša v 5. zvezku nastopno vsebino: 1. Bistran: Godčeva pesem. 2. Zamejski: Ob stari listini. 3. Dr. Nevesekdo: 4000. Povest. (Dalje.) 4. Bistran: Nadeja in spomin. 5. Anton Kaspert: Razmere gorejskih kmetov okolo leta 1500. (Dalje.) 6. Igo Kaš: Dalmatinske povesti. II. Pastir gljevaki. 7. Gr. Novák: Utrinki. 8. Gr. Novák: Brez srca. 9. Dr. Janko Pajk: Dr. Jožef Mislej, slovenski modroslovec. 10. R. Perušek: Pop Pero. Črtica iz Bosne. 11. y.: Nagajiva ptica. 12. Bistran: Strte gosli. 13. Podgoričan: Naši vaščanje. V. 14. Gašper Križnik: Narodne stvari. 15. A. A.: Slovanski páberki. 16. Književna poročila. 17. Listek.

## Gospodarske in trgovinske stvari

### Nekaj za kmetovalce

nabral Rudolf Dolenc.

(Konec.)

Junij (rožnik).

Vsa orodja, koja se rabijo na njivah, vrtih, moraš popraviti in vse vozove pregledati. Popraviti ti je tudi peči. Ta mesec je posebno ugoden za repo in zelje. Osipaj krompir in turšico. Ker krmiš živino z zelenjavo, moraš pogosto postlati, gnoj pokidati in živali čiste imeti. Trte, koje so še na tleh, moraš h kolom privezati; nerodovitne trtne „odrasleke“ porozati, da ne vzamejo soka zdravim trtam. Vso zelenjavo, koja si vsejal v marcu ali aprilu, zdaj lahko preseješ. Hrani maslo tega meseca, ker je najbolj stanovitno. Zobljerešnje je in jagode; oberi in otrsi zrelo sadje zjutraj, predno solnce roso posuši; nabrano sadje hrani na slami razloženo na hladnem kraji. V izbi, kjer ljudje spijo, ne imej sadja, kajti od tega glava boli, prsi oslabé in je radi vlažnosti nezdravo. Sej „endivijo solato“, zimsko redkev. Obloži slaba drevesa z ovčjim ali kravjim starim gnojem. Ne pij na vroče, temveč ohladi se počasi, namreč, da si spereš usta z vodo, izmiješ vrat in roke nad pestjo, potem se le smeš piti.

Julij (mali srpan).

Suší črešnje, višnje i rudeče grozdíče, za zimo Sadi seleno, tudi za zelje je še čas, če je že posejano okoplji i osuj je. Vničuj žuželke. V tem meseci moreš tudi zgodnje sadje okulirati, pri prej okuliranih drevesnih debelih odrezí vezilo, da pride lahko zrak blizu. Sej repo i plej jo koncem meseca. Namočí travnike, to jim je gnoj. Pazi na prašiče, da lanu ne jedo, kajti to je za nje strup. Ruj lan! Ženi živino na pašo, le kadar je hladno; ovce i jagnjeta obdrží, če je deževno. doma. Hrani kumare v kisu za zimo. Kadar je vročina zdrži se vina. Pazi na perutnino, ker kuna i dihur imata mladice i za njo lazita. Daj poslom boljše hrane, ker so težkih del trudni. Če imaš zgodnji krompir na polji, pokoplji ga.

Av gust (veliki srpan.)

Čisti vodnjake i vodotoke. Hrani kokojša jajca v hladnih shrambah, v pepelu, suhem pesku, v prosu ali otrobih; v tem mesecu shranjena so najstanovitnejša. V viših hribih je tedaj primeren čas sejati smreke. Zaznamuj drevesa, koje bodeš po zimi posekal. Razori strnišča. Pristriži drevesa, koja obilo rodé. Varno odtrgaj zrelo sadje, ne smeš je pa klatiti, da ne gnije. Jej zrelo sadje; iz nezrelega sadja, ki zgodaj raz drevje pada, naredi žganje ali pa je kuhaj prašičem. Jako pozornost obrniti moraš na vino, da ti ne zavre ali pa, da se ne skisa. Če so gosence na repi i zelji, glej, da jih ometeš. Vinsko trto mánđaj t. j. oberi nekaj perja, da bolj dozori.

September (kimovec).

Osnaži kašče i druge shrambe. Pripravi prejo za tkalca. Sedaj je čas mlatve. Pokosi deteljo in posuši jo. Koncem meseca paseš govedo že lahko na travnikih. Živino, koja vporabljaš za vožnjo, moraš jako dobro krmiti. Sej ozimnino, da se dobio zarase. Izkopljí bolehná drevesa, če se nahajajo pri drevesih „povodnice“, odreži jih, da ne jemljejo soka rodovitnemu drevesu. Sadno drevje, koje si že obral, odkoplji nad korenino i osuj je z drugo dobro zemljo. Olupi dobre hruške ter jih posuši (za bolne i stare jako dobra pijača.) V vinogradih nadaljuj delo; če je grozdja kaj na tleh, vzdigni je, da ne gnijje.

Obiraj selje. Na vrtu sej korenje i spinačo, da boš zgodaj imel za kuhó. Kjer je krompir po sadežih nasejan, pokoplji ga. Sekaj i podiraj drevesa za drva. Meliso, žajbelj, petršilj, luštrik, krebulico i družih zelišč shrani za zimo; otrbi i čisto operi, posuši jih v senci, ne na solnci; ko so suhe, spravi jih v hram, hrani jih na suhem. Sej pšenico i rž. Požanji, kar je poletnega žita.

Oktober (vinotok).

Poletno klajo polagoma zamenjaj z zimsko. Zjutraj predno izženeš živino na pašo, položi jej v hlevu nekoliko suhe krme. Podiraj tudi v tem meseci drevesa za kurjavo. Zdaj je najvažnejši čas za vinogradnika. Trgatev pride; popravi stikalnice (preše), operi vinsko posodo. Pri trgatvi skrbi, da vso gnjilobo odpraviš i zrelih jagod, kajti če vse skupaj zmešiš ima mošt i potem vino grenak okus; plesnjiv duh. Mošta preveč ne pij. Če hočeš kvas (karvojce) pripraviti, imeti moraš proseno ali pa jedmenovo, zmešano s koruzno moko.

Kadar „nalivaš“, vzemi „samotirčnik“ (t. j. mošt, ki je v bednji prav pri dnu) i zmesi. Karvojce lahko sušiš na solnci, ne sme pa biti vetrovo, kajti potem se skisajo. Če je pa vreme neugodno, posuši jih lahko za ognjem. Ne pokladaj sadja na kupe, temuč po policah. Odstrani gnjilo. Do Vseh Svetih spravi vse iz polja domu, ker ti lahko sneg zapade. Steri lan i konopljo. Nagrabi dosti stelje za zimo. Oskrbi si zimskih obláčil. Nanosi vrtnino v hram, da nasadiš vrtnino.

November (listopad).

Poišči kolovrat kajti:

„Čim bolj bo pridna po zimi predica, Tem bolj bo rožljala pod palcem petica.“

Prezrači kleti, če je pa slana, imej jih zaprte. Kar imaš še mlavce, omlati. Vodotoke ognri se slamo. Če je kaka repa še na polji, izruj jo. Poreži zelje, če tega nisi že prej storil v oktobru.

Vari, da se živali ne prehlade; imej gorke, suhe i snažne hleve, dvakrat na dan jih prevetri, kadar napajáš. Imej tudi kure na toplem, da prej nesejo. Okoplji i pognojí drevesa i pokrij sadje se slamo. Žito v mlin, ker je dosti vode. Predvari koliko imaš krme, da veš, koliko rediti, prodati, zaklati. Dajaj kravam surove kisle

repe, če tudi bo mleko vodeno, koristno pa je radi kužnih boleznij. Vinske trte na tla položi, čas „zemljanja“ je sedaj, smeš pa tudi trte že sedaj obrezati.

December (gruden).

Skrbi, da okna pri hlevih i hramih dobro zamašiš, da ti ne bo snežilo notri. Vozi gnoj na polje. Skrbi, da bo žival čista. Pri lepem vremenu presadi drevesca; mlada drevesa se slamo ovij. Spalirska drevesa obreži. Suši meso v decembru i januarji.

Če zmrzne meso, jajca, sadje, leži naj potem zmrznjeno tako dolgo v mrzlej vodi, da se otaja. (kajti voda potegne zmrzlino nase.)

Varuj kruh pred zmrzlino. Gorkega kruha ne jej, ni zdrav. Pitaj dobro prašiče, če pa radi ne jedo, daj jim na peči dobro posušenega ovsu jesti.

Popravljaj kmetška orodja, kajti sedaj imaš čas; čas je pa zlato!

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijah itd.

mogu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem

NADARENH 26-30

### Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarar u Trstu. Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grienih zapalah nestaje kao za čudo nuzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa napatkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 42-43

## HIŠA

odda se v najem ali prodaja pri sv. Ivanu, prikladna za krčmo. — Povprašati je pri vratarju hiše Aquedotto štv. 8.

2-3

### Znaten postransk zaslužek,

koji se vedno veka in več let traja, dobe pripravne in zanesljive osebe, katerih presnje življenje pa mora biti neomadeževano in ki so v vedni dotiki z občinstvom. Dosluzeni žandarmi in podčastniki imajo prednost. Povprašuje se pod „G. S. 1891.“ Graz, postlagernd. 22-25

## VELIKI IZLET PO ŽELEZNICI TRST-REKA IN NAZAJ

### POVODOM SLOVESNOSTI MATERE BOŽJE MILOSTI

pri koji slovesnosti se bode praznovalo šeststoletje, odkar se je preselila na Trsat Sveta hiša.

Red obredov, koji se bodo obhajali priobči se po vseh župnijah in občinah.

Dne 9. maja zjutraj odide poseben železniški vlak. Vozne cene so naslednje:

II. razred tja in nazaj gold. 6 — III. razred tja in nazaj gold. 4 za osebo.

Z Reke povrne se vlak dne 10. maja zvečer.

Z zgornjo vožno ceno plačana je tudi knjižica, obsejajoča pojasnila o slovesnosti, kakor tudi knjižica: *Kratke vesti o svetišču*. Obe knjižici izdajo se v troh jeziki; vsakdo si torej lahko izbere.

Kdor želi podpisom izjaviti, da se udeleži izleta, oglasiti se more v vsaki vaši in občini pri tamošnjih župnih uradih.

V Trstu pa se je priglasiti pri mejnarodni agenciji Carlo Pirelli, Via Arsenale št. 2.

Opazka: Razume se, da se povrne uplačan denar brez obotavljanja ako ne bi bilo izleta radi prepričlega števila priglasenih. 8-8

## IVAN GODINA

ima svojo

### kleparsko delavnico v ulici via Giulia št. 21.

Prodaja, napravlja in popravlja vsake vrste kleparske stvari, bodisi iz cinka, kositerja, bakra ali medena itd.; zalivnike vsake vrste; vrče za mleko, vrče za nategavanje vode in druge za pohištvo potrebne stvari; različne mehe za žvepljanje; sesalke za vodo; banje za kopanje.

Priporočam se toraj vsem onim, ki potrebujejo take reči, in pridodam še, da so pri meni cene jako nizke. 5-10



## CARLO PIRELLI



### mejnarnodni agent in speditér

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje. 3-18

### Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!



Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čiščenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, Häckseovel strojeve za rezanje krme, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori, strojeve za lupljenje voća, sprema za sušenje voća i povrtja, vinske sisaljke, sprema za konobu, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mleko, dizaljke za posudje, vrtače strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, prače strojeve, strojeve za čiščenje lana itd.

Sve izvrstno izvedene. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plačanje, doba pokusa!

Skladišče gospodarskih i vinogradarskih strojeva

### Ig. Heller, Beč

8-20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrirane, od 144 stranica, cieniike u njenačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

## Vaba za ribji lov

IZVRSTNO! 2-4

Kdor hoče vspešno ribariti po odprtem ali zaprtom vodovji (po rekah, bajerjih itd.) bodisi s trnkom ali mrežo in ribe od daleč in iz globine vabiti, kupi naj si moje izvrstne nezastrupljene vabe za ribji lov s poukom, kako je isto rabiti. Došlo mi je obilo zahvalnih pisem. Cena 2 marki. Izdelujem tudi poznano dobre vabe za lov na rake, vidre, podlasice, zajce, lisice, dihurje, srne itd. Cena A 2.20 mark. — Naslov: Portaskiewicz Witterungfab. BRESLAU, Kletschkauerstrasse 4.

Mejnarnodni promet

prve Primorske družbe za prevažanje mēblev

## KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v Trstu.



Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji. Zavod za shranjevanje mēblev in efektov.

Prevažanje mēblev vzprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vzprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedijski bureau c. kr. južne železnice v OPATJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljenja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštno in hitro pošiljstvo in pošiljstvo 8-8 prljage.

Glavna agentura paroplovnih družb za letro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mēblev odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 1-8

Kranso uzorke na privatne naručitelje 20-12 badava i franco.

Jošto navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

### Tvari za odjela.

Peruvian i Dosing za visoko svećenstvo; propisane stvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolase, livre; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, stvari koje se pore. Plaid za putnike od 4-14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste vunene suknene stvari nipošto jeftine cunje, što no ih posvud nudaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

### Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarsko.

U mojem stalnom skladištu u vrednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava sileparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; makane takovog postupanja jesu bjelodane. — Odrezci, koji se nedopadaju, zasjenjuju se i se povrađ novac. Kod naručbe treba navesti boju, duljinu i cieniu.

Posiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 12-24

Doplaćuje u njenačom, mađjarskom, českom, poljskom, italijanskom i franczskom jeziku.

### Dežnike in solnčnike

jednostavne do najelegantnejših iz solidnega blaga, skrbno izdelane v največej izberi in po čudovito nizkih cenah priporoča

## L. MIKUSCH

v Ljubljani

Mestni trg št. 15

tovarna za izdelovanje dežnikov in solnčnikov.

Preobleke in poprave se dobro in po ceni izvrše.

Naročila po pošti se hitro izvrše proti povzetju.

Prodajalcem na drobno so obširni ceniki na zahtevanje na razpolago. 4-9

## DROGERIJA

na veliko i malo

## G. B. ANGELI

4-1 TRST

Piazza della Legua br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim shladiščem boja na ulje vlastite priprave. Okvire englezke, franczke, nje mačke itd. itd.

Osim toga velik izbor

### MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kano i:

### Sumpora iz Romanje

za sumporati traje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino sameljenoga, uporabiva proti mildevu (peronospori). 2-8

### Naznanilo.

P. t. občinstvu naznanjam, da sem otvoril

na Dunaji, I., Kohlmarkt št. 22.

## ELEKTROTEHNIČEN ZAVOD

Vsprejemam vsa dela, spadajoča v to stroko, upeljavo električnega svetla, prenos električne sile in dr.

Cene računam najsolidnejše.

Vsa pojasnila dajem z največjo natančnostjo in hitrostjo. 3-8

## J. ŠČUKA & Comp.

## AVGUST BRUNNER

TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica

Die Maschinen-Fabrik und Eisengiesserei von August Brunner

Augusta Brunner-ja prevzame vsa sem spadajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SESALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI večja in manja POPRAVLJANJA.

übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.

Za notranje deželo prosto carine.

Nach dem Inlande zollfrei.

Telefon št. 291.

1-12

## Razumnim možem

v starosti od 25-40 let, neoženjenim, zdravim in krepkim, ki so nemškega in tudi slovenskega jezika v besedi in pisavi popolnoma zmožni, in morejo dokazati, da je bilo njihovo dosedajno življenje neomadeževano, ter da je njihovogmotno stanje vredjeno, ponuja se z oddajo službe potovalnega zastopnika, kateri službi bi se morali zavsem posvetiti, in s katero je združena stalna plača z stranskimi dohodki, prilika si, ako se njih sposobnost dokaže, zagotoviti sigurno in stalna bodočnost.

Za to službo se pa naj le take osebe potegujejo, katere vsem tem zahtevam vstrozajo in ki imajo veselje do potovalnega posla in so vajene svoje dolžnosti z resnostjo, pridnostjo in žilavo vtrajnostjo izpolnovati, pri čemur se pa tudi brezmadežno obnašanje zahteva.

Lastnoročne, nemško in slovensko pisane prošnje, katerim se morejo priložiti prepisi pričeval, se naj pošljejo pod „H. 471“ v Gradci, poste restante. 10-10

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Tiskarna Dolenc v Trstu